

התכנית לפיתוח כלכלי וקידום מצוינות ברשויות מקומיות בחברה הערבית

רקע

- א. רובן ככולן של הרשויות המקומיות בחברה הערבית נמצאות במעמד חברתי-כלכלי הנמוך ביותר 1-3 (ממוצע 2.5), למעט רשויות בודדות הנמצאות במעמד חברתי-כלכלי 4-5. רשויות אלו סובלות ממצוקה כלכלית ומתאפיינות בתלות מתמשכת במענקי איזון ובהליך הבראה מחזורי. כמו כן, רשויות במגזרי המיעוטים סובלות ממיעוט משאבים ומקורות הכנסה עצמיים: שיעור ההכנסות העצמיות הממוצע מסך הכנסות הרשויות במגזרי המיעוטים עומד על כ-21.5% לעומת ממוצע ארצי של כ-58.7% (לפי נתוני הדוחות המבוקרים לשנת 2014).
- ב. לאור האמור גובשה לאחרונה תכנית ייחודית לפיתוח כלכלי וארגוני ברשויות מקומיות מהחברה הערבית. התכנית נבנתה על ידי המינהל לשלטון מקומי בשיתוף עם אגף תקציבים במשרד האוצר והרשות לפיתוח כלכלי במגזרי המיעוטים (המשרד לשוויון חברתי) ושולבה בתכנית החומש לפיתוח החברה הערבית שאושרה לאחרונה בממשלה (החלטת ממשלה 922).
- ג. **בשלב זה, התכנית ממקדת מאמץ ב- 16 רשויות מקומיות** בעלות פוטנציאל לפיתוח כלכלי במטרה לחולל בהן שינוי משמעותי ולהביאן לידי יציבות ועצמאות כלכלית (ראו להלן פירוט הקריטריונים לפיהם נבחרו הרשויות).
- ד. בנוסף לתמורה העצומה לרשויות שייקחו חלק בתכנית, ההערכה היא שהתכנית תייצר השפעה חיובית על רשויות אחרות אשר ירצו לשפר ביצועיהן על מנת להיות מוגדרות כרשויות מצטיינות במסגרת **תכנית המשך** שתבחן על ידי משרד הפנים כחלק מתהליך הערכת התכנית והוכחת הצלחת הפיילוט שיתחיל השנה עם 16 רשויות.

מטרת ומבנה התכנית לרשויות ערביות מצטיינות

- ה. מטרת התכנית, אשר נפרסת על פני חמש שנים (2016-2020), הינה חיזוק הרשויות המקומיות באופן שיסייע להן להגדיל הכנסות ולהשקיע בפיתוח כלכלי וכן לחזק את ההון האנושי ברשויות אלה.
- ו. התכנית תבוצע בשני שלבים: **בשלב ראשון (התכנון)**, מימון תכנית אסטרטגית ותכניות אופרטיביות לקידום מהלכים מחוללי צמיחה ברשות בדגש על הציר הכלכלי והציר הארגוני וסיוע במימון עלויות העסקת פרויקטור בכל רשות שיהיה אמון על ניהול התכנית על היבטיה השונים. **בשלב השני (היישום)**, מימון יישום פרויקטים לפיתוח כלכלי ומהלכים תומכים בציר הארגוני לקידום התייעלות ארגונית ופיתוח הון אנושי.
- ז. בשלב זה התכנית מתוקצבת בתקציב כולל של 350 מיליון ₪ ל-5 שנים שיעברו לרשויות בהתאם לעמידה בתנאים וביעדים.
- ח. לאורך כל שלבי התכנית, ילוו הרשויות על ידי משרד הפנים וחברת הבקרה מטעמו ויידרשו לנקוט צעדי הצטיינות כתנאי להמשך התמיכה בהן במסגרת התכנית.

אופן בחירת הרשויות

- ט. הרשויות נבחרו על ידי ועדת היגוי שמורכבת ממנהל המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים (יו"ר), רכז פנים באגף תקציבים במשרד האוצר ומנהל הרשות לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים במשרד לשוויון חברתי.

מדינת ישראל
State Of Israel

י. תהליך הבחירה נעשה בהתאם לתנאים, קריטריונים ואמות מידה מקצועיים שנקבעו, הן בנוגע לגודל הרשות והן בנוגע לביצועיה הכספיים בשנים האחרונות (שיעור גבייה ושיעור גרעון שוטף). הקריטריונים מפורטים בנספח המצורף.

יא. להלן רשימת 16 הרשויות (מסודרות לפי א-ב) שאושרו על ידי ועדת ההיגוי להתחיל את התכנית בשנת 2016 בהתאם לקריטריונים שנקבעו.

#	שם הרשות	מחוז	מעמד סוציו-אקונומי	גודל האוכלוסייה (לפי מרשם אוכלוסין 10/2015)
1	איבעלין	צפון	3	12,681
2	באקה אל גרבייה	חיפה	3	28,029
3	ביר אל מוכסור	צפון	2	9,326
4	גית	חיפה	3	11,371
5	דיר אל אסד	צפון	2	11,900
6	חורה	דרום	2	14,809
7	טורעאן	צפון	3	13,658
8	טמרה	צפון	3	32,376
9	כפר כנא	צפון	2	21,474
10	כפר מנדא	צפון	2	18,662
11	כפר קאסם	מרכז	3	22,424
12	מג'ד אל כרום	צפון	2	14,821
13	נצרת ¹	צפון	3	80,309
14	סכנין	צפון	2	30,379
15	עראבה	צפון	2	24,681
16	רהט	דרום	2	58,259

¹ עיריית נצרת נבחרה בתהליך מיוחד כמפורט בנספח.

נספח קריטריונים ואופן בחירת הרשויות המצטיינות

הרשויות* נבחרו על ידי ועדת ההיגוי בהתאם לתנאים, קריטריונים ואמות מידה מקצועיים שנקבעו, הן בנוגע לגודל הרשות והן בנוגע לביצועיה הכספיים בשנים האחרונות. להלן הקריטריונים שנבחרו-

א. תנאי סף:

- רשות מהמגזר הערבי.
- היקף האוכלוסייה ברשות עולה על 9,000 תושבים על פי נתוני רשות האוכלוסין 2015.
- הרשות עומדת בתנאי הצטיינות כמפורט להלן.

ב. תנאי הצטיינות:

רשויות מצטיינות

- ממוצע שיעור הגביה (על פי נוסחת המענק המותנה) בשנים 2012-2014 עומד על 80% לפחות.
- ממוצע שיעור הגרעון השוטף בשנים 2012-2014 נמוך מ- 1%.

רשויות גדולות משתפרות

- מתוך המכסה הכוללת (15 רשויות מקומיות), התאפשרה בחירת עד 40% רשויות משתפרות גדולות שאינן עומדות בתנאים המפורטים לעיל ובתנאי שהן עומדות בתנאים שלהלן במצטבר:
- היקף האוכלוסייה ברשות עולה על 20,000 תושבים על פי נתוני רשות האוכלוסין 2015.
 - שיעור גבייה בשנת 2014 (על פי נוסחת המענק המותנה) עומד על 75% לפחות.
 - שיעור הגרעון השוטף בשנת 2014 נמוך מ- 1%.
 - הרשות מצויה במגמת שיפור ב-3 שנים אחרונות (2012-2014) בכל הקשור לשיעורי הגבייה (על פי נוסחת המענק המותנה) ושיעורי הגרעון השוטף.
- תנאי להמשך השתתפותה של רשות משתפרת הוא עמידה ביעד של שיעור גבייה של 81%.

ג. חו"ד מקצועית חיובית כתנאי לכניסה לתכנית

בנוסף לתנאים ולקריטריונים הנ"ל נדרשת חו"ד מקצועית חיובית של משרד הפנים בכל הנוגע לסיכויי ההצלחה של הרשות.

* לעיריית נצרת תקציב ייעודי** והיא נבחרה לא בהתאם למתווה הנ"ל אלא בהתבסס על החלטות הממשלה שלהלן שהכירו במעמדה הייחודי ובמרכזיותה הן כעיר הערבית הגדולה ביותר בארץ והן כעיר בעלת פוטנציאל תיירותי לא ממוצה:

- החלטת ממשלה מס' 2365 מיום 21.12.2014 מנתה את הייחודיות והמרכזיות של העיר נצרת, הן כעיר הערבית הגדולה ביותר בישראל והן כמוקד דתי עולמי בעל פוטנציאל פיתוח כלכלי משמעותי.
- החלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015 אימצה את הקביעה הנ"ל והחליטה על קידום תכנית רב-שנתית לפיתוח העיר כיעד תיירותי.

** התקציב המיועד לעיריית נצרת הינו כמחצית התקציב המיועד לרשויות המצטיינות שנבחרו בהתאם לתהליך המפורט לעיל. עמידה ביעדי מצוינות שייקבעו הינה תנאי להעברת התקציב המלא בהתאם לתכנית המצטיינות.